

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Sabbatsrust op zondag [p.6]

Gereformeerde Gemeente Aagtekerke

04/06/2015
jaargang 93

nr **36**

Na ruim veertig jaar op de buitenplaats 'Sint Jan ten Heere' bijeen te zijn gekomen, verhuist de gemeente van Aagtekerke in 1877 naar de Prelaatweg. Tot driemaal toe verrijst daar een nieuw kerkgebouw. In 1991 wordt het kerkgebouw uitgebreid en van een torentje voorzien. In de loop der jaren mag men in Aagtekerke één keer een oefenaar en acht keer een

predikant verwelkomen. Aangrijpend is het onverwachte overlijden van ds. A. van Stuijvenberg, op 15 december 1954, in de leeftijd van 60 jaar. Hij is op dat moment nog maar twee maanden aan de gemeente verbonden. Momenteel is de gemeente vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 983.

Een heerlijk werk

Wij mochten stilstaan bij de uitstorting van de Heilige Geest, die Heere is en levend maakt en verloren, doch uitverkoren zondaren verenigt met Christus.

Die zal Mij verheerlijken.

Johannes 16:14a

Christus sprak over Zijn werk: En Die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid en van oordeel. En wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden.

En dan volgt: Die zal Mij verheerlijken. Dat doet de Geest met een tweeledig doel. Ten eerste: Christus en het werk der verzoening groot en heerlijk voorstellen, als onmisbaar tot zaligheid. De heerlijkheid van Zijn eeuwige borgstelling en van Zijn Middelaarschap. Verheerlijken heeft de betekenis van het in het licht stellen van een voorwerp, waardoor het op de voorgrond komt, de juiste waarde krijgt en de heerlijkheid ervan geopenbaard wordt. Of zoals een lamp in de nacht een kerktoeren verlicht, zodat die duidelijk en van ver gezien wordt. Ten tweede: Zondaren de ogen openen voor de heerlijkheid van Christus, opdat Hij begeerlijk, dierbaar en gepast wordt. De Heilige Geest bewerkt het hart en overreedt de ziel zo, dat ze buiten Christus de dood vinden en door het geloof tot Hem de toevlucht nemen en niets meer buiten Hem begeren. Hij openbaart

ds. G. Van Manen,
Elspeet

Christus door het Woord en laat het licht vallen op Zijn Persoon en de ziel mag Hem aannemen als een algenoegzame Zaligmaker. In Uw licht zien wij het licht. Als de Meerdere van Eliëzer neemt Hij het hart van de geestelijke Rebekka's zo in met de sieraden van de Meerdere van Izak, de hemelse Bruidegom, dat de ziel heilig verlegen om Hem wordt en uitroept: Ik zal trekken. Wat zijn de sieraden van Christus? Zijn dierbare Namen. Jezus, dat is Zaligmaker. Immanuël, dat is God met ons.

Hoe meer van Christus' heerlijkheid gezien wordt, hoe zwarter ik word en hoe minder de wereld mij waard is.

De HEERE onze gerechtigheid. Verder Zijn ambten van Profeet, Priester en Koning, waartoe Hij van God de Vader verordeneerd en met de Heilige Geest gezalfd is. Zijn vernedering en verhoging. Zijn twee naturen, God en mens, verenigd in één Persoon. Zulk een Middelaar betaamt ons. Zijn weldaden: Hij is van God geschonken tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en een volkomen verlossing, om dwaze, doodschuldige en onverbeterlijke zondaren, die zich van alle heerlijkheid beroofd hebben, weer te versieren, opdat ze het beeld Gods weer vertonen zouden. De Heilige Geest is de grote Overdrager van Christus naar de ziel. Hij plaatst Zich tussen de Fontein en de gelovige in, om elke zegen over te dragen uit Christus' Middelaarsvolheid om daarmee de ziel te voorzien van alle nooddrift. Na overtuiging van zonde, gerechtigheid en oordeel openbaart de Geest Jezus in het hart en getuigt in de ziel hoe machtig, gewillig, ge-

In dit nummer

- 4** Bukken onder het oordeel [4]
- 8** Ds. K. de Gier, een bescheiden broeder [1]
- 10** Bijbel met uitleg

- 2** Een heerlijk werk
- 5** Inruilen Tweede Pinksterdag
- 6** Sabbatsrust op zondag [3]
- 7** Rechtvaardigmaking [2]
- 9** Even maar...
- 11** Boekennieuws
- 12** Kerknieuws
- 12** Berichten
- 14** Kerkdiensten
- 20** Vraag en antwoord

Het Schatboek [22]

Zondag 19: Het zitten van Christus ter rechterhand Gods en Zijn wederkomst ten oordeel.

nadig, vol liefde, teder en meevoelend Hij is. De Geest opent de kabinetten van het genadeverbond met de Goddelijke beloften van het heilig Evangelie. De Geest leidt tot de geopende Fontein en openbaart het bloed der verzoening. De Geest oefent het geloof en geeft de ziel voeten om tot Christus te gaan, handen om Hem aan te nemen, armen om Hem te omhelzen en liefde om Hem hartelijk te beminnen. Eén blik op Jezus in de beproeving, één ontdekking van Zijn aangezicht als het donker is, één verrassing van Zijn liefde als het hart bezwijkt onder de eenzaamheid, één aanraking van Zijn kruis als het hart verbroken en verbrijzeld is, dan is het of de hemel opengaat. Is Hij u niet dierbaar? De bruid zegt: Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Zulk een is mijn Liefste, ja, zulk een is mijn Vriend, gij dochters van Jeruzalem. Hoe meer van Christus' heerlijkheid gezien wordt, hoe zwarter ik word en hoe minder de wereld mij waard is. Johannes de Doper zei: Hij moet wassen, ik minder worden. Ledeboer zei: Voor één kus van Jezus' mond, geef ik al die zwarte grond. Als we onze grond maken van onze werkzaamheden is dat smartelijk voor de Geest. Christus alleen en Zijn gerechtigheid is de grond der zaligheid. Steunen we op iets in ons in plaats van op het werk van Christus buiten ons, dan doen we Christus oneer aan. De kroon van de verlossing moet op Christus' hoofd gezet worden. De Geest der waarheid zal echter Zijn doel bereiken, want Hij neemt het uit Christus en zal het Gods kinderen verkondigen. Kent u de werkingen van de Pinkstergeest? Smeek om de zaligmakende overtuiging van die Geest, opdat Hij Christus ook in uw leven verheerlijken zou en het gebed van de bruid u in het hart en op de lippen gelegd werd: Ontwaak, Noordenwind, en kom, gij Zuidenwind, doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien. O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame en ate zijn edele vruchten.

**NOOIT HEBBEN TWEE
DINGEN ZÓ GOED BIJ ELKAAR
GEPAST IN DEZE WERELD
ALS GODS GENADE EN
EEN GROOT ZONDAAR.**

JOHN BUNYAN

Uit: Zondag 19;
HET SCHATBOEK,
Z. Ursinus,
deel 1; Gebr. Koster,
Barneveld 2013

In de vorige Zondag is geleerd dat de Heere Christus, toen Hij van de doden opgestaan was, met Zijn menselijke natuur niet hier op aarde gebleven is, maar lichamenlijk, zichtbaar en plaatselijk opgevaren is ten hemel.

In deze Zondag wijzen de volgende artikelen aan:

I. Wat Christus in de hemel doet tot onze zaligheid. Dit wordt geleerd in het artikel dat Hij daar **zit ter rechterhand Gods des almachtigen Vaders** (vraag 50 en 51).

II. Dat en waarom Hij eens uit de hemel zal wederkomen. Dit wordt uitgedrukt in het artikel dat Hij **vandaar zal wederkomen om te oordelen de levenden en de doden** (vraag 52)

Uitvoerig gaat Het Schatboek in op vragen als: 'wat betekent Gods rechterhand', 'wat is het zitten ter rechterhand Gods', 'wat zijn de doeleinden en de vruchten van dit zitten'? Vervolgens wordt het artikel over 'de wederkomst ten oordeel' uitgebreid verklaard. Deze keer laten we u het slot van deze Zondag meelesen. Zo'n mooi stukje vol onderwijs voor zoekende zielen. En als we nog *niet* zoeken, geve de Heere ons ontdekkend licht om te zien wat we kwijt zijn.

Door het geloof in Zijn Naam

"Tot nu toe is het zevende artikel verklaard, dat over het laatste oordeel gaat, alsook het tweede deel van de Artikelen des geloofs, dat handelt over de Persoon en het ambt of werk van Christus. Daaruit blijkt dat onze hele zaligheid zodanig in Christus alleen begrepen is, dat men ook niet het kleinste deel daarvan buiten Hem moet zoeken. Want als de zaligheid of de gaven van de Heilige Geest door iemand gezocht worden, wordt ons vanuit de namen 'Jezus' en 'Christus' geleerd dat die bij Hem te vinden zijn.

Zoekt u sterkte? Die is te vinden in Zijn heerschappij.

Zoekt u reinheid? Die is te vinden in Zijn ontvangenis.

Zoekt u vergeving en milddadigheid? Die zijn te vinden in Zijn menswording.

Zoekt u verlossing? Die is te vinden in Zijn lijden.

Zoekt u vrijspraak van zonde? Die is te vinden in Zijn veroordeling.

Zoekt u verlossing van de vloek? Die is te vinden in Zijn kruis.

Zoekt u bevrijding van de vreze des doods? Die is te vinden in Zijn nederdaling ter hel.

Zoekt u doding van het vlees? Die is te vinden in Zijn dood en begrafenis.

Zoekt u nieuwigheid des levens en onsterfelijkheid? Die zijn te vinden in Zijn opstanding.

Zoekt u het erfdeel van het Koninkrijk der hemelen? Die is te vinden in Zijn hemelvaart.

Zoekt u gerustheid en overvloed van alle goederen? Die zijn te vinden in Zijn zitten ter rechterhand Gods.

Ten slotte: als u het oordeel gerust en zonder verschrikken begeert te verwachten, zult u dat hebben vanuit de macht die Hem gegeven is om te oordelen.

Daarom moeten wij met deze enige Middelaar tevreden zijn en Hem met een waar en levend geloof omhelzen. Zo zullen wij Zijn weldaden deelachtig worden en hierna maals in eeuwigheid met Hem heersen. Hij is de waarachtige God, boven alles te prijzen in der eeuwigheid. Amen."

Bukken onder het oordeel [4]

Onmiskenbaar heeft dr. Bosma voor zijn studie veel materiaal verzameld. Veel zaken waren al wel bekend, maar zijn dissertatie geeft een veel completer beeld van de bevindelijk gereformeerden in en rond de oorlogsjaren dan we tot dusver hadden.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

N.a.v. "Oude waarheid en nieuwe orde. Bevindelijk gereformeerden en het nationaalsocialisme 1920-1950", dr. E.G. Bosma, uitg. Labarum Academic, Apeldoorn, 2015, ISBN 978 94 627 82242, 759 blz., € 34,95.

Historici zijn de laatste decennia teruggekomen van de moralistische oorlogsgeschiedschrijving zoals we die met name vinden in de boeken van dr. L. de Jong.

In de inleiding schrijft hij dat hij geen morele oordelen wil vellen over specifieke gevallen. Historici zijn de laatste decennia teruggekomen van de sterk moralistische oorlogsgeschiedschrijving zoals we die met name vinden in de boeken van dr. L. de Jong. Dat neemt niet weg dat de lezer zich moeilijk onttrekken kan aan een morele duiding van wat er in deze dramatische jaren is voorgevallen. De meeste Nederlanders waren in de oorlogsjaren geen helden maar ook geen schurken, zo luidt de conclusie van Bosma. 'Over het algemeen probeerde men het eigen leven voort te zetten zonder zich aan collaboratie schuldig te maken, maar zich ook ver te houden van al te openlijke vormen van verzet. Accommodatie was een collectieve vorm van lijfsbehoud'. Dat gold ook voor de bevindelijk gereformeerde kring.

Zuivering ds. Kersten

Communisten en gereformeerden waren in het verzet oververtegenwoordigd. Maar ook in de Gereformeerde Kerken waren er die erg ver gingen in hun acceptatie van en sympathie voor de Duitsers en het gedrag van de communistische leider Paul de Groot in de oorlogsjaren was weinig heldhaftig.

Het beeld van de bevindelijk gereformeerde kring in oorlogstijd is vooral bepaald door de zuivering van ds. Kersten als Tweede Kamerlid. Over die zuivering onthoudt Bosma zich van een uitgesproken oordeel. Dat is jammer. Wel wijst hij op de hetze die in de antirevolutionaire pers na de oorlog tegen ds. Kersten werd gevoerd. Oude politieke vetes speelden daarbij duidelijk een rol. Staatsrechtelijk en politiek is er veel kritiek te leveren op de gang van zaken rond de zuivering. Ds. P. Zandt heeft daar destijds terecht op gewezen. Ds. Kersten had echter moeten beseffen dat hij zich door zijn opstelling in de eerste bezettingsjaren kwetsbaar had gemaakt. Hij had daarom beter zelf als Kamerlid kunnen bedanken. Zijn gezondheid gaf daar zeker ook aanleiding toe. Een paar keer maakt Bosma de opmerking dat De Saambinder voor en tijdens de oorlog, anders dan bijvoorbeeld De Wekker en De Waarheidsvriend, apolitiek was. Er werd geen aandacht geschonken aan politieke ontwikkelingen bijvoorbeeld in Hitler-Duitsland. Zou dat niet te maken hebben met het feit dat ds. Kersten, van wiens hand dergelijke beschouwingen vermoedelijk hadden moeten komen, deze in De Banier plaatste? Hij kon er vanuit gaan dat hij daarmee ook een groot deel van de lezerskring van De Saambinder bereikte.

Waardevolle bijdrage

Met deze studie is een waardevolle bijdrage geleverd aan de oorlogsgeschiedschrijving voor wat betreft de bevindelijk gereformeerde kring. Niet minder dan negen jaar is Bosma er mee bezig geweest. De jonge doctor is zelf opgegroeid in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt, maar heeft zich in hoge mate vertrouwd gemaakt met de kring waarover hij schrijft. Talloze biografieën van predikanten en jubileumboeken van kerkelijke gemeenten heeft hij voor zijn studie geraadpleegd. De bijlagen verschaffen ook allerlei waardevolle gegevens over predikanten, gemeenten en verkiezingen.

Uiteraard gaat er wel eens iets fout. We noemden al de onjuiste plaatsing in de tijd van de studenten Karens en Bregman. Aagtekerke ligt niet op Zuid-Beveland maar op Walcheren. De voorletter van de christelijke gereformeerde ds. Van Leeuwen is niet D maar H. De naam van ds. E. du Marchie van Voorthuysen wordt nogal eens verkeerd gespeld. Soms spreekt de auteur over Hindenburg als hij het over de Duitse kanselier heeft en dan weer over Von Hindenburg. Het laatste is juist.

Op bladzijde 427 wordt in een bijzin gesproken over Arie Vergunst als onderduiker. Vermoedelijk is daarmee de latere predikant bedoeld. Dat wordt echter niet duidelijk gemaakt. Het schema op bladzijde 44 van de kerkelijke kaart van Nederland is enerzijds erg gedetailleerd, maar ten aanzien van de Gereformeerde Gemeenten en de Gereformeerde Gemeenten in Nederland duidelijk incompleet. Dit jaar is het zeventig jaar geleden dat ons land werd bevrijd. Zeker in West-Nederland waren de laatste oorlogsaan- den zwaar. In de hongerwinter leefden velen op de rand van de dood en de Duitse bezetters en hun handlangers traden aan het eind van de oorlog meedogenloos op.

Zeventig jaar vrijheid dus. Twee generaties. Hoe is die vrijheid gebruikt? Veelszins om de zonde ruim baan te geven, zo moeten we helaas constateren. Ds. Kersten en anderen waren destijds diep doordrongen van Gods laaghangende oordelen over een zondig land. Wat zouden ze zeggen over de huidige situatie? Zouden ze daarover niet nog veel meer moeten zuchten in de binnenkamer en waarschuwen in het openbaar? Wordt dat besef van Gods welverdiende oordelen ook bij ons nog gevonden?

(slot)

Inruilen Tweede Pinksterdag

De synodevoorzitter van de Protestantse Kerk Nederland, ds. K. van den Broeke, wil, volgens een uitspraak die zij deed in een radioprogramma, Tweede Pinksterdag wel inruilen voor een dag voor de joodse en een dag voor de islamitische gemeenschap. Ze vindt het wel jammer om die dag prijs te geven, maar wil ook wel ruimte maken voor anderen. Is het prijsgeven van de Tweede Pinksterdag alleen jammer, of steekt er meer achter?

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den
IJssel

Artikel 67 van de Dordtse Kerkorde zegt dat de gemeenten zullen onderhouden, naast de zondag, ook de Kerstdag, Pasen en Pinksteren, met de navolgende dag. Waar komt dit gebruik eigenlijk vandaan? In de Middeleeuwen waren er veel kerkelijke feestdagen. Dat had ook te maken met de vele heiligen die vereerd werden.

Historie

De Reformatoren vonden dat er veel te veel feestdagen waren. Men verzette zich sterk tegen de feestdagen, omdat ze niet van goddelijke, maar van menselijke oorsprong waren, de zondag opzij drongen en aanleiding gaven tot losbandigheid en heidense feestelijkheden. Maar de mensen die vanouds veel meer feestdagen gewend waren, wilden ze niet zomaar opgeven. Ook de overheid hield met kracht vast aan de feestdagen als vrije dagen voor het volk.

Om de 'onnutte en schadelijke lediggang in een heilige en profijtelijke oefening te veranderen', hebben de kerken toegelaten dat de predikanten op de feestdagen maar zouden preken. Daarbij waren ook de tweede feestdagen inbegrepen. Dit ging overigens niet zonder slag of stoot.

Gebruik

Tweede feestdagen hebben in Nederland als kerkelijke feestdag sterk aan betekenis ingeboet. Voor veel mensen is het een vrije dag, die besteed wordt aan familiebezoek, recreatie of het bezoeken van meubelboulevards. Velen moeten als de vraag naar de betekenis van Pinksteren

gesteld wordt, het antwoord schuldig blijven. Regelmatig gaan er stemmen op om een of meer tweede feestdagen af te schaffen. Maar dat betekent verlies van een vrije dag en die geven we niet zo gemakkelijk op.

Nu behoeven we niet krampachtig te doen als het gaat om tweede feestdagen. De geschiedenis laat zien dat er verschillend over werd gedacht. Zelfs ten tijde van de Reformatie en daarna. In het Zeeuwse zijn er gemeenten die op Tweede Pinksterdag geen kerkdienst hebben.

Zowel uit de geschiedenis, als uit de praktijk in sommige delen van ons land, blijkt dus wel dat je verschillend kunt denken over het onderhouden van tweede feestdagen. In ieder geval vinden we in de Bijbel daarvoor geen argumenten. Gods Woord kent de tweede feestdagen niet. Het is een goed gebruik. En op goede gebruiken moet je zuinig zijn. Als je ze afschaft, krijg je ze niet zo gemakkelijk meer terug.

Motief

Maar moet dat de reden zijn, waarom we ons moeten verzetten tegen het inleveren van Tweede Pinksterdag? Dat zou wel een heel zwakke motivering zijn. Ook het wel gehoorde motief dat het een zware belasting is voor predikanten om ook op de maandag na Pinksteren weer te moeten preken, kan geen motief zijn om deze dag dan maar af te schaffen. Wat dan wel? Het is het door de synodepreses van de PKN gebruikte motief. We kunnen de Tweede Pinksterdag volgens haar wel inleveren om andere godsdiensten de ruimte te geven.

Moeten wij de Tweede Pinksterdag inleveren om moslims of joden een vrije dag te bezorgen voor het houden van een van hun godsdienstige feesten? Het klinkt sympathiek. Maar miskennen we hiermee niet dat ons land een – zij het postchristelijk – land is dat eeuwenlang gestempeld is door christelijke waarden en normen? Geven we hiermee niet een signaal af dat we eigenlijk andere godsdiensten aan het christendom gelijk achten? Geloven we dan dat er meer waarheden zijn, dan alleen de waarheid van het onfeilbare Woord van God?

Vrijheid van godsdienst wil nog niet zeggen dat andere godsdiensten dezelfde plaats in onze samenleving moeten krijgen als de christelijke godsdienst. Kennelijk staan we daar niet meer voor en leggen we ons er bij neer dat onze samenleving een multireligieuze samenleving is geworden met alle problemen van dien.

De uitlating van mevr. Van den Broeke past helemaal in de algemeen aanvaarde opvatting dat het gelijkheidsbeginsel andere beginselen overstijgt, het is politiek correct en het sluit aan bij wat velen buiten en helaas ook binnen de kerk denken. Het is daarom niet zozeer het feit op zich dat een aanslag wordt gepleegd op het onderhouden van de Tweede Pinksterdag, maar de motivering die daarvoor wordt gegeven.

Vrijheid van godsdienst wil nog niet zeggen dat andere godsdiensten dezelfde plaats in onze samenleving moeten krijgen als de christelijke godsdienst.

Als men de betekenis van Pinksteren niet meer weet, kan men zich voorstellen dat uit solidariteit een dergelijk voorstel wordt gedaan. Al zal het geseculariseerde deel van Nederland niet zo gemakkelijk een vrije dag opgeven. Als de betekenis van Pinksteren nog wel wordt verstaan, ziet men er als het goed is ook naar uit dat de Geest van Pinksteren de harten doorwaait, ook die van moslims en joden.

Sabbatsrust op zondag [3]

In twee afleveringen hebben we geluisterd naar stemmen uit het verleden over de wekelijkse rustdag. We concludeerden op grond van uiteenlopende bronnen dat de jonge kerk op de opstandingsdag van Christus, de dag des Heeren, sabbatsrust genoot.

W.A. Zondag,
Nunspeet

De eerste eeuwen betrof het alleen een zaak van de 'kerk'. Maar in de derde eeuw moesten ook de heidenen de zondagsrust in acht nemen. Het was Constantijn de Grote (280-337; de man die een visioen zou hebben gezien, voorafgaand aan een beslissende veldslag met zijn zwager Maxentius) die als eerste wetgeving met deze inhoud uitvaardigde. In 321 vaardigde deze keizer (die overigens niet het christendom tot staatsgodsdienst heeft verheven; dat gebeurde pas tachtig jaar later onder Theodosius I) het eerste edict over de zondagsviering uit.

In het hele Romeinse Rijk zou de 'tweede dag van de Romeinse planetenweek' - de zondag - een algemene rustdag zijn. Op 3 maart 321 schreef de keizer, die op dat moment in Illyricum verbleef, aan de bestuurder Helpidius in Rome: 'Alle rechters, de bevolking van steden en allen die in de nijverheid werkzaam zijn, moeten rusten op de vererenswaardige dag van de zon.'

*Triomfboog van
Constantijn de
Grote in Rome*

Alleen de boeren zullen vrij en ongehinderd het werk op de akkers verrichten, omdat het vaak voorkomt dat geen dag geschikter is om het zaad aan de voren toe te vertrouwen of de wijnstokken te planten in de gaten die daarvoor gegraven zijn. Aan de gunst van het ogenblik, waarvoor de hemelse voorzienigheid gezorgd heeft, mag niet voorbijgegaan worden.'

Korte tijd later, in juni, schreef de keizer dat de vrijlating van slaven en de daarbij behorende juridische handelingen niet onder het gebod tot rusten vallen. Er is geen absolute zekerheid over het motief dat Constantijn had voor het invoeren van de zondagsrust (zie dr. W.H.Th. Moehn, *Reformatorisch Dagblad*, 24 oktober 2012). Sommigen denken dat Constantijn het om politieke redenen - om christenen en heidenen aan zich te binden - heeft gedaan. Anderen menen dat hij het deed vanuit zijn persoonlijke overtuiging als christen dat de zondag voor een ieder als rustdag heeft te gelden. (Mogelijk was hij aanvankelijk - net als zijn vader - een aanhanger van het geloof in de Sol Invictus, de onoverwinnelijke zon). Lezenswaardig is in dit verband de biografie die bisschop Eusebius van Caesaréa over zijn tijdgenoot Constantijn heeft geschreven ('Keizer Constantijn, Zijn levensbeschrijving door Eusebius van Caesaréa', uitg. Verloren, 2012). Uit deze biografie blijkt dat de keizer reeds voor het jaar 321 aan het hof een speciale gebiedsruimte had ingericht, waar hij de Schriften ter hand nam en zich wijdde aan de overdenking van de goddelijk geïnspireerde beloften.

Volgens Eusebius verlangde de keizer er naar dat uiteindelijk alle onderdanen God zouden gaan aanbidden. Soldaten die reeds christen waren, werden in de gelegenheid gesteld om ongehinderd de kerkdiensten bij te wonen. De soldaten die nog geen deel hadden aan het goddelijk Woord, gaf hij in een tweede wet bevel om op de zondagen naar een open veld te gaan en daar op een afgesproken teken gemeenschappelijk een ingestudeerd gebed tot God te richten. Dit gebed had als inhoud: 'U alleen erkennen wij als God, U erkennen wij als Koning, U roepen wij als Helper aan; van U hebben wij de overwinning ontvangen.'

Latere edicten leggen nog meer de nadruk op de beoefening van werken der barmhartigheid. Zo werd in 409 wettelijk verankerd dat gevangenen op zondag uit de gevangnissen moesten worden gehaald, naar hun verzorging moest worden geïnformeerd, hun het nodige moest worden verschaft en hen gelegenheid gegeven moest worden om zich te baden.

In het jaar 386 werd uitdrukkelijk bepaald dat op zondag geen publieke vermakelijkheden mochten worden gehouden, opdat niemand daardoor van de christelijke godsdiensttoefening zou worden afgetrokken.

Ook de positieve aandacht op het gericht zijn op de dienst van de Heere werd benadrukt in de Romeinse wetgeving. In 425 werd in wetgeving vastgelegd dat alle aandacht van de christenen gericht behoort te zijn op de dienst van de Heere.

Onder de Franken was het vooral Karel de Grote (742-814) die zich met de viering van de zondag heeft beziggehouden. In de dagen van deze koning/keizer werd het houden van de zondag ook expliciet in verband gebracht met het vierde gebod. Een wet uit 789 begint als volgt: 'Wij stellen vast, volgens hetgeen de Heere in de wet heeft bevolen, dat slafelijke werken op de dag des Heeren niet worden verricht.'

De oude kerk was hierin nog tamelijk terughoudend geweest, omdat men bevreesd was voor 'verjoodsing' van het christendom. Karel de Grote ging in zijn wetten uit van de gedachte, dat de christelijke zondag de voortzetting was van de joodse sabbat.

(wordt vervolgd)

Rechtvaardigmaking [2]

Waar in het vorige artikel beschreven is wat rechtvaardigheid en rechtvaardigmaking is, komt nu aan de orde wat dit voor Gods kind betekent. Nadrukkelijk stelt het Schatboek de rechtvaardigmaking alleen in Christus. Wat gelijkvormig is met de wet (rechtvaardigheid) zoekt de Kerk niet in zichzelf.

ds. D. de Wit,
Barneveld

Haar goede werken, ja zelfs haar geloof (!) is daaraan niet gelijkvormig. Het geldt alleen de voldoening van Gods Zoon. Hij heeft de rechtvaardigheid voor de zonden van de Kerk aangebracht. Deze wordt haar door het geloof toegerekend. Deze voldoening houdt twee zaken in: de volkomen gehoorzaamheid in de onderhouding van Gods wet en de straf die Hij voor de zonden geleden heeft. De Heere had immers de vervulling van de wet door gehoorzaamheid geëist en de eeuwige straf vanwege de zonden. Aan beide heeft Christus in de staat van Zijn vernedering volkomen gedaan. Deze gehoorzaamheid is de rechtvaardigheid van de Kerk, waardoor zij voor God aangenaam is. Het vergieten van Zijn bloed is de voldoening waarom zij bij God in genade aangenomen worden. Het wordt haar toegerekend.

Niet door de werken

Een redelijk schepsel kan alleen voor God rechtvaardig zijn door een rechtvaardigheid of gelijkvormigheid met de wet

die in dat schepsel is. Een zondig mens wordt alleen voor rechtvaardig gehouden door de toerekening van de gerechtigheid van Christus. Door de werken kan hij niet rechtvaardig zijn. Deze werken zijn immers vóór de rechtvaardigmaking verdorven en na de rechtvaardigmaking onvolkomen. Zelfs al zouden de werken ná de rechtvaardigmaking wel volmaakt zijn, dan nog kan de mens daardoor niet betalen voor de vroegere zonden. Met werken, op zich genomen, kan ook niets verdiend worden. We doen dan slechts wat we schuldig zijn te doen, onderwijst Christus in Luk. 17:10.

Hoe de onze?

Waar nu de rechtvaardigheid alleen in Christus is en ál het onze wordt uitgesloten, daar is de belangrijke vraag: hoe wordt de gerechtigheid van Christus nu de onze? Hoe wordt de Kerk gerechtvaardigd door een zaak die buiten hen is? Zeker is dat Christus Zijn voldoening niet voor Zichzelf, maar voor de Kerk heeft aangebracht. Daarom wordt zij ook door

God aangenomen, alsof die gerechtigheid door henzelf aangebracht was. Deze voldoening is dus niet haar persoonlijke voldoening, maar die van Christus. Ze is de onze geworden en wordt 'de onze' door toepassing. Dit is allereerst de toepassing van God en vervolgens de toe-eigening door de Kerk.

De toepassing en toe-eigening

De toepassing van God vindt plaats door God. Hij past de voldoening van Zijn Zoon toe. Hij schenkt en rekent toe. Hij maakt om deze voldoening rechtvaardig. Dit houdt in dat Hij vrijspreekt van alle schuld en zonde en ons voor rechtvaardig rekent, alsof de Kerk nooit gezondigd had en alsof zij zelf een genoegzame straf voor haar zonden gedragen had. Deze toepassing wordt genoemd de toerekening van de gerechtigheid van Christus en de rechtvaardigmaking van het Evangelie. Het is de genadige vergeving der zonden om de voldoening van Christus.

De toe-eigening is het aannemen van de gerechtigheid van Christus, die door God geschonken en toegerekend wordt door het geloof. Het is zoals een bedelaar met zijn hand een aalmoes van een rijke ontvangt en tot zijn eigendom maakt. De toe-eigening is het geloof of de daad van het geloof zelf, waardoor wij vast geloven dat de verdienste van Christus ons door God toegerekend, geschonken en toegepast wordt, en dat wij daarom van de schuld vrijgesproken en voor rechtvaardig gerekend worden. Zowel de toepassing als de toe-eigening zijn beide noodzakelijk en moeten beide samengaan.

God is de Auteur van beide

God is Zelf de Auteur van zowel Zijn toepassing als de toe-eigening van de Kerk. Hij biedt niet alleen de gerechtigheid aan en schenkt die, maar Hij schenkt ook het geloof, waardoor wij die ontvangen. Hij geeft niet alleen de gave, maar ook de hand en het vermogen om deze gave te ontvangen (Efeze 2:8). Daarom vindt de toepassing niet plaats zonder toe-eigening. God past ze toe op voorwaarde dat die ook door het geloof wordt toegeëigend. De Goddelijke toepassing gaat echter altijd aan de toe-eigening vooraf. We hebben zoveel mogelijk de woorden van het Schatboek gebruikt. Het blijft indrukwekkend hoe het Schatboek bij dit belangrijke leerstuk de toepassing én de toe-eigening bij God laat! Daarin ligt ook de troost. We hopen er in een volgend artikel bij stil te staan.

Ds. K. de Gier, een bescheiden broeder [1]

Op 4 juli 1915 – 100 jaar geleden – zag Klaas de Gier het levenslicht in het plaatsje Dalem (bij Gorinchem). Daar hij voor onze gemeenten veel betekend heeft, vooral door zijn arbeid als rector en docent op de Theologische School, maar ook als hoofdredacteur van De Saambinder, willen we in ons kerkelijk weekblad wat aandacht aan hem besteden als persoon, als predikant en als docent, zonder daarbij volledigheid na te streven. Achtereenvolgens staan we dan stil bij ds. K. de Gier als een bescheiden broeder, een belijnd prediker en een betrokken docent. In dit eerste artikel iets over hem als een bescheiden broeder.

ds. J. Schipper,
Leerdam

Klaas de Gier werd geboren als zoon van Poulus de Gier en Cornelia Engelina Bijsterveld. Moeder De Gier was de tweede vrouw van Poulus. Uit zijn eerste huwelijk werden drie kinderen geboren: twee jongens en een meisje. Hoewel Klaas uit een kerkelijk geslacht stamde, bleef hij ongedoopt. Dat vond z'n oorzaak in het feit dat vader Poulus (aanvankelijk diaken in de Hervormde gemeente van Dalem) zich niet meer kon scharen onder de toenmalige ethische prediking. Hij bleef voortaan 's zondags thuis lezen.

Ds. K. de Gier

Moeder De Gier bleef wel naar de kerk in Dalem gaan, hoewel zij zich ook niet kon vinden in de prediking aldaar. Zij bleek echter een sterk kerkelijk besef te hebben. Vader Poulus overleed jong, in 1918, aan de Spaanse griep, waardoor zijn vrouw met vier kinderen achterbleef. Slechts een vage herinnering heeft Klaas aan zijn vader overgehouden. Maar toen de Heere hem te sterk geworden is, heeft hij heel sterk naar zijn vader verlangd. Dan mocht het weleens waar zijn: 'Voor Zijn troon en hier beneden! Later hing op zijn studeerkamer aan de wand de tekst uit Psalm 103: 'Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de HEERE over degenen, die Hem vrezen' (vers 13). Zijn moeder ging in 1929 kerken in de Christelijke Gereformeerde Kerk in Gorinchem. Als ze daartoe in de gelegenheid waren, gingen moeder en zoon ook weleens naar de CGK in Sliedrecht, waar in die tijd ds. C. Smits het Woord bediende.

Opleiding

Na de lagere school bezocht Klaas de HBS in Gorinchem. Een schoolvriend daar was de man die belangrijk kerkhistorisch materiaal betreffende de Afscheiding heeft afgeleverd en die dezelfde naam had als de dominee in Sliedrecht, namelijk dr. C. Smits. Na zijn HBS-examen liet Klaas zich inschrijven aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Hij wilde aanvankelijk graag arts worden. Maar de weg zou anders verlopen dan hij had gedacht. De Heere riep hem tot het ambt van predikant. Toen besloot hij, na enkele jaren geneeskunde te hebben gestudeerd, de studie theologie te gaan volgen. Daartoe moest hij eerst nog staatsexamen oude talen afleggen. Vervolgens studeerde hij, totdat de deuren van de universiteit – in verband met de oorlog – gesloten werden. Daar in Utrecht kwam Klaas in contact met de Gereformeerde Gemeente en met ds. M. Heikoop. Op catechisatie ontmoette hij andere studenten, onder wie Jo de Heer, Bauke Tuinier en Jan Kersten. Met de laatste ontstond een zeer nauwe vriendschap. In 1940, toen hij 25 jaar was, ontving Klaas de Heilige Doop, bediend door ds. Heikoop, in de kerk aan de Boothstraat. Dat was voor hem van bijzonder grote betekenis. Later heeft hij als predikant de bediening van het Sacrament van de Heilige Doop als een der mooiste werkzaamheden van het ambt mogen ervaren. In 1944 verkreeg hij een attest van de kerkenraad van Utrecht en werd hij vervolgens toegelaten tot de opleiding aan de Theologische School te Rotterdam.

Van Lisse naar Den Haag

In zijn eerste gemeente Lisse kwam hij in contact met Dora Segers, een kweekschoolleerlinge, dochter van een bollenkweker. Met haar trad hij in 1950 in het huwelijk. In 1951 kregen zij een zoon, maar deze overleed tijdens de bevalling. Het was voor het predikantsechtpaar een tijd van beproeving, maar niet zonder zegen. Later mochten ze verblijfd worden met de geboorte van vier zonen en een dochter.

Sacramenten

Het blijft altijd weer nodig om goed onderscheid te maken tussen de beide genademiddelen, het Woord en de beide sacramenten. Het heilige Avondmaal en de heilige Doop.

In 1953 werd een beroep aangenomen naar de toen nog grote gemeente van Den Haag. Aanvankelijk woonde het gezin De Gier in de Cornelis de Wittlaan op nummer 115. Voor de dominee was het tot blijdschap, dat in 1956 zijn vriend, ds. J.W. Kersten, een beroep aannam vanuit Genemuiden naar de gemeente van Scheveningen. Kersten kwam zelfs in dezelfde straat te wonen: nummer 89. De twee predikanten hadden veel omgang met elkaar. Het was dan ook in 1960 een ingrijpende gebeurtenis voor ds. De Gier, toen onverwacht het bericht kwam, dat zijn vriend in de nacht was overleden. Ik kan me nog levendig herinneren dat hij het droevige bericht aanhaalde in de kerk aan de Oude Boomgaardstraat. Slechts zelden heb ik ds. De Gier emotioneel meegemaakt op de kansel. Hij wist zijn gevoelens altijd goed te verbergen. Maar op die zondagmorgen stokte de stem van de Haagse predikant tijdens het gebed. Het was een aangrijpend ogenblik. In de week daarop leidde ds. De Gier de begrafenis van ds. Kersten met de woorden: 'Lazarus onze vriend slaapt; maar Ik ga heen om hem uit den slaap op te wekken' (Johannes 11:11).

Drees

Op vijf jaren na in de gemeente van Arnhem (1975-1980) verbleef ds. De Gier verder als herder en leraar in Den Haag, waar hij veel heeft ervaren. Te veel om hier op te sommen. Hij woonde eerst aan de Cornelis de Wittlaan, maar later (sinds 1966) aan de Beeklaan 526. Niet ver van de woning van minister-president Willem Drees (1886-1988), de grondlegger van de AOW. Drees woonde aan de Beeklaan 502 in een voor een minister-president eenvoudig huis: met een voortuintje en wat grint erin. Toonbeeld van zuinigheid! De dominee en de minister ontmoetten elkaar nogal eens op straat en dan maakten ze een praatje. Dat ging goed. De muren tussen kerk en staat waren nog niet zo hoog opgetrokken. Vadertje Drees reed meestal op de fiets naar het Binnenhof. De Gier moest wat meer kilometers maken. Hij reed aanvankelijk op een brommer. Die begaf het echter in de lente van 1954. Geen wonder, want de gemeente telde toen ruim 1400 leden. Hij kreeg terstond een nieuwe bromfiets, want het werk moest doorgaan! Later schafte hij een Volkswagen aan.

Trouw

De Hagenaars hebben hun pastor leren kennen als een nuchter man, die wars was van mensverheerlijking en die meestentijds in stilte zijn weg ging. De Gier was erg gesloten, zowel over zijn innerlijk leven als over kerkelijke zaken. Hij had een groot verantwoordelijkheidsbesef, was zeer trouw en heeft zijn leven lang hard gewerkt. Hij was ijverig, vriendelijk en bescheiden. En bovenal wist hij zich geroepen om in de wijngaard des Heeren te arbeiden. In dienst van zijn Koning.

(wordt vervolgd)

Het Woord heeft een dubbele functie. Het werkt de geloofsgenade en versterkt die. De sacramenten hebben een enkelvoudige functie, namelijk zij versterken het genadebeginsel dat door het Woord en de Geest gewerkt is. De sacramenten werken de genade niet. Dus we worden niet bekeerd door de doop en we gaan niet aan het avondmaal om bekeerd te worden.

Nu, de bedoeling van het sacrament: aanschouwelijk onderwijs geven, zoals een foto: 'dat is mijn zoon'. Maar het is ook garanderend, als een bankbiljet: 'dit is een biljet van 100 euro'. 'Vermanen en verzegelen' noemt onze Heidelbergse Catechismus deze twee aspecten steeds. Door de onmisbare werking van Gods Geest dienen de sacramenten om meer onderwijs te geven en meer zekerheid, meer vastigheid - zo u wilt - meer oefeningen. Dit vanwege 'onze grovigheid en zwakheid', belijdt de NGB in artikel 33. De levende kinderen Sions belijden daarmee dat ze zo bot en ontoegankelijk zijn, zo zwak van moed en klein van krachten van zichzelf. Daarom heeft 'onze goede God' de sacramenten ingezet. Maar Hij bedoelt daarmee nog meer. Hij is zo goed voor Zijn ellendigen, dat Hij al hun zintuigen wil inschakelen om het hart te bereiken. Niet alleen het zien van het doopwater. Maar ook het tasten en het proeven worden ingeschakeld bij het Heilig Avondmaal. 'Om te beter aan onze uiterlijke zinnen voor te stellen, zowel hetgeen Hij ons te verstaan geeft door Zijn Woord, als hetgeen Hij inwendig doet in onze harten'. Het is goed daarop te letten, zowel de dienaar des Woords als de avondmaalganger. Het is onnodig om te benadrukken, dat we dan ook werkelijk onze zintuigen daarop moeten richten. Dus moeten kijken en niet voor ons uitstaren naar de grond. Onze vaders wisten heel goed hoe het sacrament kon worden veruitwendigd. Maar ze waren minstens zo bang voor een doperse gering-schatting van Gods dierbare inzetten. Hoe ligt dat bij ons? Blijkt het respect voor de goede en heilige instellingen Gods?

v. A.

Bijbel met uitleg

Vrijdagavond, 29 mei. Honderden wisten de weg naar het Hoornbeek College in Amersfoort te vinden. Ze kwamen om getuige te zijn van de presentatie van de *Bijbel met uitleg*.

J. Mastenbroek,
Gouda

Uit het hele land en uit onderscheiden kerkverbanden. Allen met dezelfde belangstelling voor het eeuwenoude Woord des Heeren. In een nieuwe setting. De eerste uitgave na 378 jaar met nieuwe verhelderingen. Wellicht wat moeilijk te begrijpen woorden, verouderd of van betekenis veranderd, worden in de marges uitgelegd en verduidelijkt. Foto's, kaartjes, tijdsbalken en geslachtsrekeningen ondersteunen de Bijbelteksten. Het was de bedoeling dat er 130 illustraties in zouden worden opgenomen. Het werden er honderd méér. RD-hoofdredacteur W.B. Kranendonk en bestuurslid van de Stichting Reformatische Publicatie ds. J. Joppe spraken elkaar terloops na een vergadering, ergens op een parkeerplaats. Het ging over hun beider bezorgdheid hoe wij onze jongeren bij de ongewijzigde GBS-Statenvertaling kunnen houden. De jeugd loopt tegen verouderde woorden en begrippen aan. Onderzoeken op catechisatie en scholen wezen dat uit. Wat doen wij hieraan? Blijven wij aan de kant staan? Het initiatief werd geboren om te komen tot deze *Bijbel met uitleg*. Na twee jaar noest zwoegen door 130 deskundigen op theologisch, taalkundig en historisch terrein vanuit de achterban was het 29^e mei zover: de *Bijbel met uitleg* kon worden gepresenteerd. Aanvankelijk werd de oplage vastgesteld op 20.000 exemplaren. Vanwege de grote belangstelling werd dit aantal verdubbeld. En opnieuw wordt de oplage vergroot. Veel gemeenten schenken deze *Bijbel met uitleg* aan catechisanten. De bijeenkomst werd geopend door ds. J. Belder, nadat de heer Kranendonk de aanwezigen verwelkomde. Toepasselijk werd gezongen Psalm 119:53 'Uw Woord is mij een lamp voor mijnen voet, mijn pad ten licht om 't donker op te klaren'. Dit vers werd op de wand geprojecteerd vanuit de *Bijbel met uitleg*, waarin dus ook de berijmde Psalmen en de belijdenisgeschriften zijn opgenomen. Meteen zagen de aanwezigen de verklaring van de woorden 'op te klaren'. Datzelfde gebeurde ook bij de Schriftlezing, waar verklarende tekst op de rechterpagina zichtbaar werd. En niet alleen verduidelijking van verouderde woorden, maar ook een omschrijving van de achtergrond van diverse teksten. Ds. A.A. Egas sprak vervolgens over 'Bijbel lezen bij het licht van Gods Geest'. Hij wees op het voorrecht dat wij deze Bijbel met uitleg nu binnen handbereik hebben, een uitgave geheel in de lijn van de Statenvertaling.

De bekende slogan 'Geef het Woord door' werd zichtbare werkelijkheid. Aan het navolgende geslacht.

Maar ook op het zaligmakend werk van Gods Geest door Zijn Woord. De volgende spreker, ds. Joppe, belichtte 'De bedoeling van de *Bijbel met uitleg*'. "Hard nodig, deze Bijbel!" zo beklemtoonde hij. Aan de hand van de woorden 'een bete broods' (Genesis 18:5) gaf hij aan dat toen jongeren naar de betekenis van deze woorden werd gevraagd, slechts 17 procent het juiste antwoord gaf, 28 procent zat er naast en 55 procent wist het niet. Kan onze jeugd met kennis van andere talen en de computertaal, de oude taal van onze Statenvertaling dan niet meer begrijpen? Doen ze er geen moeite meer voor? Is het gemakzucht of ongeïnteresseerdheid? Spreker illustreerde dit met het verhaal over Christien, een studente die van haar vader een Bijbel kreeg toen ze op kamers ging. Vader legde er een briefje van 50 euro in. Toen hij later op haar kamer kwam, lag de Bijbel in de kast. Het bankbiljet lag er nog in. De Bijbel zag er ongelezen uit...

Namens uitgeverij de Banier overhandigde directeur B. Visser aan vertegenwoordigers van zes kerkverbanden, onder wie een ouderling uit de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland op persoonlijke titel, twee Bijbels. Symbolisch, één om zelf te houden en de andere om deze meteen door te geven aan hun (klein)kinderen, die evenals hun (groot)vaders naar voren werden geroepen. De bekende slogan 'Geef het Woord door' werd zichtbare werkelijkheid. Aan het navolgende geslacht. Een dankwoord werd uitgesproken door ds. Van Eckveld, die erop wees hoe rond 1850 kinderen in Zuid-Afrika in een gebied waar goud gevonden werd, wroetend in de grond niet alleen stof en vuil door de vingers lieten glijpen, maar ook kleine stukjes goud. Laten wij zo het goud van Gods Woord ons door de vingers glijpen? De sluiting werd verzorgd door ds. J.A. Weststrate, die de aanwezigen bepaalde bij het Paulinische vermaan uit 2 Timótheüs 2:1-11. 'Het Woord Gods is niet gebonden'. Wij zijn gebonden aan de harde dienst van satan en de zonden. Hij wees op het Lam Dat de zonden der wereld wegneemt en verzoent door het bloed des kruises. Ernstvol noemde hij de twee eindbestemmingen van het leven van de mens: eeuwig binnen of eeuwig buiten. Met het zingen van 'Gods Woord houdt stand in eeuwigheid' werd deze bijeenkomst besloten.

Boekennieuws

"Radicale protestanten. Opkomst en ontwikkeling van de EO, de EH en de ChristenUnie en hun voorlopers (1945-2007), Remco van Mulligen; uitg. Buijten & Schippenheijn, Amsterdam, 2014; ISBN 978 90 5881 816 4; 470 blz.; € 29,50.

Radicale protestanten

'De Evangelische Omroep, de Evangelische Hogeschool en de ChristenUnie hadden een zeer beperkte invloed op de omringende wereld, die overigens wel op een aanmerkelijk positievere manier naar die organisaties ging kijken. Veel groter was het effect de andere kant op: radicaal-protestantse organisaties kwamen vooral door zelf te veranderen meer en meer met de wereld in harmonie.'

Deze opvallende en ook wel ingrijpende conclusie trekt Remco van Mulligen in zijn proefschrift over de ontwikkelingen in organisaties die een grote plaats binnen de evangelische beweging innemen. Hij heeft zelf de term radicaal-protestants bedacht. Het gaat namelijk om een mix van evangelische en reformatorische personen die organisaties in het leven riepen om een dam op te werpen tegen de secularisatie van Nederland. Dit gebeurde vanaf de jaren zestig. In die tijd brak de moderne theologie door en werd de invloed van de televisie steeds duidelijker merkbaar. Algemeen christelijke organisaties zoals de ARP, de Vrije Universiteit en het dagblad Trouw waren steeds minder duidelijk in hun christelijke profiel.

Van Mulligen heeft enorm veel materiaal uitgepluisd, waardoor het hem gelukt is om een helder inzicht te geven in ontwikkelingen van radicaal-protestantse organisaties. Het was natuurlijk nooit de bedoeling om zich aan de wereld aan te passen. Een organisatie als de EO wilde juist een tegenwicht bieden tegen de secularisatie. Ook was er de behoefte om het moderne Nederland te bereiken met de boodschap van het Evangelie. Rond dit ideaal vonden reformatorische en evangelische pioniers elkaar.

Een belangrijk moment was het krijgen van overheidssubsidie door de EO. Er kwam een grote zak met geld binnen waardoor de omroep zijn vleugels kon uitslaan. De EO werd een duidelijk gezicht van een groeiende evangelische beweging, waarbij de omroep ook heel nadrukkelijk richting de reformatorische kerken keek.

In de eerste tijd van het bestaan klonken in de EO-programma's waarschuwingen tegen de moderne, zondige wereld. Drama was niet toegestaan, richting gospelmuziek klonken binnen het bestuur kritische geluiden. De EO waarschuwde in 1972 de

Gereformeerde Kerken om als kerk geen homoseksuele relaties toe te staan.

Binnen de organisatie zelf rommelde het nogal eens. De oprichters van de EO hadden een sterke drang om hun missie uit te voeren. Het waren vaak ook krachtige persoonlijkheden, die niet altijd goed konden samenwerken. De bladzijden in het boek die hierover gaan, laten de mens zien met al zijn zwakheden. Als een spiegel voor ons allen.

Wat de inhoud en de vormgeving betreft, ging het roer bij de omroep steeds meer om, richting aanpassing aan wereldse normen. Door de EO-Jongerendag verloor de omroep steeds meer de aansluiting bij de bevindelijke richting, zo stelt Van Mulligen. Binnen deze richting was er altijd al kritiek op de remonstrantse trek die in de boodschap van de omroep nogal eens te vinden was.

In de jaren negentig kwam daar een ontwikkeling bij. De EO vond dat ze zich minder op de eigen achterban moest richten en meer op het bereiken van andersdenkenden. Dat betekende dat de vormgeving van de boodschap meer acceptabel moest worden voor de wereld. De omroep verwereldlijkte, waarbij steevast de verdediging klonk dat dit alleen gebeurde met het oog op de overdracht van de boodschap. Zelfs een film over het lijden van de Heere Jezus werd op die manier verdedigd. Aangrijpend is dat. Mede daardoor haakten mensen van het eerste uur af. Ze herkennen de EO niet meer.

Van Mulligen heeft met zijn studie veel helderheid gegeven over een belangrijk deel van de evangelische beweging waarbij ook een deel van de reformatorische kerken betrokken was. Zijn conclusie is niet rooskleurig. De tijdgeest dringt overal binnen. Dat gaat dubbel hard als de deuren voor deze tijdgeest worden opengezet. Een studie als deze maakt dat pijnlijk duidelijk. Daarom is ze zo leerzaam.

ds. J.M.D. de Heer, Middelburg

"Een hart om Hem te vrezen", Thomas Boston; uitg. Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2674 1; 75 blz., € 10,90.

Een hart om Hem te vrezen

De eerste jaren in zijn tweede gemeente, Ettrick, vielen Thomas Boston zwaar. Het geestelijk leven was schaars, de onverschilligheid groot en de problemen waren vele. Lange tijd had hij niet de vrijmoedigheid om er het Heilig Avondmaal te bedienen. Na acht jaar ploegen op rotsen verlangde hij er naar om elders zijn arbeid voort te zetten. Maar hij leerde af te zien van mensen, sterkte zich in de Heere zijn God en hij bleef.

Uit deze beginjaren in Ettrick dateren de drie preken die nu gebundeld zijn in "Een hart om Hem te vrezen". Het zijn preken over Deuteronomium 5:29: 'Och, dat zij zulk een hart hadden om Mij te vrezen en al Mijn geboden te alle dagen te onderhouden, opdat het hun en hun kinderen welging in eeuwigheid!'

Mensen kunnen mooie woorden spreken, zoals in Deuteronomium 5 ('Spreek gij tot ons al wat de Heere, onze God, tot u spreken zal, en wij zullen het horen en doen'), maar, zegt Boston: 'Het hart van de mens houdt bijna nooit gelijke tred met de tong'. En: 'Mensen vertonen vaak alleen maar een geveinsde ernst jegens de Heere als het gaat over de belangen van hun ziel, in datgene wat de plechtigste onderhandelingen met Hem behoren te zijn.'

Het gaat bij het dienen van God in de eerste plaats om het hart. Het kan soms wel veel lijken, terwijl er niets is. Er kan veel schijn zijn, waarin het wezen wordt gemist. 'Het komt niet op mooie woorden aan, maar wel hierop, dat God met het hart wordt beleeden. Het dienen van de Heere moet hartenwerk zijn.'

De drie preken laten Boston zien zoals hij was. Ze zijn grondig voorbereid, langdurig overdacht, hartdoorzoekend en actueel in de situatie van toen. Maar hartdoorzoekend en actueel zijn ze nog steeds.

In de toepassing van de tweede preek smeekt Boston zijn gemeente ernst te maken om een hart te hebben dat de Heere vreest: 'Dit is het wat u allen nodig hebt, en zonder dit moet u voor eeuwig ellendig zijn. Het is een zegen van onschatbare waarde, die u hogelijk behoort te waarderen. Wat God als zeer kostbaar beschouwt, en waarvan Hij vindt dat het dringend nodig is dat u het zult bezitten, is dit: Och dat zij zulk een hart hadden!'

J. van 't Hul, Lieren

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen

Te Grand Rapids-Beckwith Avenue (VS),
ds. C. Sonnevelt te Krabbendijke;
Te Kalamazoo (VS), ds. M. Jooisse te Hendrik-Ido-Ambacht.

Bedankt

Voor Oosterend (Texel), ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord.

MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2015

Pag. 258, **gemeente LISSE.**

Scriba is nu: P. Bouma, Jacob van Ruysdaelplein 10, 2162 BH Lisse,
tel. (0252) 411909, 06 13859367, e-mail: pbouma@gergemlisse.nl

Berichten

ZGG BENOEMT EVANGELIST VOOR GUINEE

Voor het zendingsveld in Guinee heeft Zending Gereformeerde Gemeenten benoemd de heer **T. Hakvoort** uit Woudenberg. Het is de bedoeling dat de heer Hakvoort als evangelist zal gaan werken in Guinee, in de stad Boké.

Teun Hakvoort heeft de opleiding in Informatica gedaan en is momenteel werkzaam als softwarearchitect bij een IT bedrijf. Daarnaast is hij bezig met de CGO-hbo studie. Zijn vrouw Gerdien heeft de Pabo gevolgd en in het basisonderwijs gewerkt. Het echtpaar Hakvoort-van Vulpen heeft drie kinderen in de leeftijd van 1 tot 7 jaar. Ze zijn lid van de Gereformeerde Gemeente te Scherpenzeel. De deputaten zijn er verblijd mee dat deze vacature die in 2010 na het vertrek van evangelist J. Walhout is ontstaan, vervuld mag worden. Wilt u ook de overige vacatures in Guinee en Ecuador in het gebed gedenken? We hopen dat de Heere Zijn zegen zal verbinden aan deze benoeming.

Deputaatschap Zending
Gereformeerde Gemeenten
Ds. W. Harinck

SLUITINGSBIJENKOMST CGO TE CAPELLE A/D IJSSEL

Op **zaterdag 13 juni** wordt in de Elimkerk, Merellaan 346 in Capelle a/d IJssel, de

CGO-sluitingsbijeenkomst gehouden. Cursisten, studenten en belangstellenden zijn hartelijk welkom. Aanvang: 10.00 uur. Opening: ds. A. Schreuder. Lezing: 'De witte bladzijde. Tussen Oude en Nieuwe Testament', door ds. A. Moerkerken. Diploma's en cijferlijsten van de HBO-opleiding en van de toerustingscursussen worden uitgereikt.

Er is tijdens deze ochtend informatie over de CGO beschikbaar.

Of zie de website: www.cgo.nu

WELKOM OP DE A-, B- EN C-CURSUSSEN VAN DE CGO!

Heeft u zich al aangemeld voor de komende cursus? Nieuwe cursisten zijn hartelijk welkom!

De A-/B-cursussen starten op **zaterdag 5 september** in Amersfoort, Dordrecht, Goes, Kampen en Rijssen. In Gouda start de A-B cursus op **donderdag 10 september** om 19.15 uur. De C-cursussen starten op **19 september** in Goes en Gouda.

Interesse? We zien uit naar uw/jouw aanmelding! Zie: www.CGO.nu

Informatie is ook verkrijgbaar bij de directeur: jh.mauritz@cgo.nu

HELPEDE HANDEN - OOK VOOR BLINDEN EN SLECHTHORENDE?!

Ouders van een kind met een visuele beperking hebben Helpende Handen gevraagd

voor hen 'lotgenotencontact' te organiseren, zoals ook voor andere doelgroepen gebeurt. Daarop is positief gereageerd.

Op **zaterdag 3 oktober** wordt een eerste bijeenkomst gehouden voor ouders van kinderen met een visuele beperking. Het hele gezin is daarbij van harte welkom. Voor de kinderen is er een apart programma. Er wordt afgesloten met een gezamenlijke maaltijd.

Tijd en plaats: vanaf 10.00 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente, Oudelandseweg 50, Woerden. Aanmelding is nu al mogelijk via: info@helpendehanden.nl

Deze bijeenkomst vormt de start met een nieuwe doelgroep van Helpende Handen. Hebt u zelf een visuele beperking? Hebt u er in uw gezin of familie mee te maken? Hebt u wensen of suggesties? Neem contact met ons op!

Als u door werk of opleiding beschikt over specifieke kennis of ervaring die voor ons nuttig kan zijn, komen we graag met u in contact. Ook als u bereid bent actief mee te denken in de organisatie van activiteiten maken we graag met u kennis. Contactpersoon is Bert Regterschot, bj.regterschot@helpendehanden.nl of telefonisch 0348 48 99 70 (landelijk bureau Helpende Handen).

SYMPOSIUM KERK EN SCHOOL VGS

De VGS nodigt predikanten, kerkenraden en

bestuurders, directies en raden van toezicht uit het reformatorisch primair en voortgezet onderwijs uit voor het bijwonen van een symposium over het thema: Algemene Wet Gelijke Behandeling en de consequenties voor kerk en school.

Datum: **donderdag 18 juni**.

Tijd lunch: 12.00 uur; aanvang: 13.00 uur; sluiting: 16.45 uur.

Plaats: Hervormd Centrum, Talmastraat 9 te Hardinxveld-Giessendam.

Spreker: Prof. dr. S.Ch. van Bijsterveld (Eerste Kamerlid CDA).

Deelnamekosten: € 65,-- (all-in en incl. BTW) per deelnemer.

Aanmelden: via www.vgs.nl/symposium of per email c.dewit@vgs.nl

Er is een plenair deel en er zijn diverse workshops.

Tijdens dit symposium zal ingegaan worden op wat de concrete aandachtspunten zijn voor kerkenraden en scholen inzake de nieuwe Algemene Wet Gelijke Behandeling.

Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs

ZANGAVONDEN

Bodegraven

Zang- en orgelavond op **zaterdag 13 juni**, aanvang: 19.45 uur, in de Bethelkerk te Bodegraven, Dronensingel 2, m.m.v. jeugdkoor De Regenboog uit Bodegraven, het Ridderkerks Mannenkoor en enkele instrumentalisten. Spreker: oud-zendingspredikant ds. J. IJsselstein. Collecte t.b.v. de ZGG.

Capelle aan den IJssel

Koor- en samenzangavond t.g.v. 50 jaar gemengd koor Jubilate te Capelle a/d IJssel. op **vrijdag 12 juni**, aanvang: 20.00 uur, in kerkgebouw Elim van de Geref. Gemeente te Capelle a/d IJssel-Middelwatering, m.m.v. genoemd koor, gemengd koor Deo Juvante te Capelle a/d IJssel/Rotterdam-C, Dirkslands mannenkoor en enkele instrumentalisten. Opening en sluiting: ds. W. Silfhout. Collecte t.b.v. evangelisatiewerk Albanië.

Kapelle

Zangavond op **zaterdag 20 juni**, aanvang: 19.30 uur, in de Hervormde Kerk te Kapelle, m.m.v. gemengd koor Asaf. Opening en sluiting door ouderling Kriekaart van de Geref. Gemeente te Goes.

Ridderkerk

Cantate concert op **vrijdag 5 juni**, aanvang: 20.00 uur, in de Singelkerk te Ridderkerk, Kerksingel 1, m.m.v. vocaal ensemble Mirjam uit Hardinxveld-Giessendam, muzikaal ensemble Scherzando uit Dordrecht, gemengd koor Cantate Deo uit H.I. Ambacht en Jaap Boer als organist.

Ds. J.W. Verweij verzorgt enkele meditaties over resp. ellende, verlossing en dankbaarheid aan de hand van de Heidelbergse Catechismus.

MARKTEN

Middelharnis

Markt (met rommelmarkt en veiling) op **zaterdag 13 juni**, van 9.30-15.00 uur, op het terrein van de Sionkerk van de Geref. Gemeente te Middelharnis. De opbrengst is t.b.v. het bouwfonds van die gemeente.

Tholen

Markt (incl. rommelmarkt en opbodveiling) op **zaterdag 20 juni**, van 10.00-16.00 uur, locatie ds. G.H. Kerstenstraat 2 te Tholen. De opbrengst is t.b.v. aflossing kerkbouwschuld Geref. Gemeente, aldaar, de JBGG en de ZGG.

WANDELTOCHT ROND SCHERPENZEEL

De zendingscommissie van de Geref. Gemeente te Scherpenzeel organiseert op **zaterdag 6 juni** een wandeltocht (van 5 of 10 km) in het buitengebied van Scherpenzeel. Start tussen 11.00 en 13.00 uur. Langs de routes zijn er verschillende activiteiten, ook zijn er consumpties te koop. Aanmelden: tel./ sms/app: 06-5363 8480 of 06-30074091 en e-mail: wandelpzc@solcon.nl. Het start- en eindpunt is: De Wittenbergschool, Hovenierslaan 17, Scherpenzeel. De kosten voor deelname zijn: € 2.50 t/m 11 jaar en vanaf 12 jaar € 7.50 p.p., met een max. van € 25.-- per gezin. U ontvangt hiervoor ook drie consumpties en een wandelpakket. De opbrengst is t.b.v. de ZGG.

VAKANTIEWEEK VOOR MENSEN MET DEMENTIE ÉN HUN MANTELZORGER

Door annulering is er nog een aantal plaatsen vrijgekomen in deze midweek, die **van 29 juni tot 3 juli** plaatsvindt in het gezellige oord 'De Rippereilanden' in De Rijp (NH). In deze week bieden stafleden psychogeriatrische zorg aan de gasten met dementie en kunt u als mantelzorger ook genieten van een korte vakantie! Meld u vandaag nog aan bij mevr. G.A. Hoogendoorn-de Raaf, e-mail: cvb.gasten.lb@vakantiewekenvbgg.nl of tel.: (033) 2863366.

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDINGEN

* Diaken G.K. Visser werd benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Hij ontving deze koninklijke onderscheiding i.v.m. met zijn verdienste in het maatschappelijk leven, waarbij ook zijn bijdrage aan het kerkelijk werk werd genoemd.

Kerkenraad Geref. Gemeente Barendrecht

* Ter gelegenheid van de verjaardag van koning Willem-Alexander ontving ons gemeentelid de heer W. Hamoen een koninklijke onderscheiding. Hij heeft ruim veertig jaar vrijwilligerswerk in Utrecht (de Hoogstraat en de Gereformeerde Gemeente), Arnhem (diaken), Nieuwegein (SGP) en Houten (SGP, Bogermanschool, Bouwfonds/Financiële commissie Gereformeerde Gemeente Houten en Thuis Front Commissie Karin van Meeuwen in Malawi) verricht. Daarom werd hij benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Kerkenraad en gemeente feliciteren dhr. Hamoen met zijn koninklijke onderscheiding.

Kerkenraad Geref. Gemeente Houten

CURATORIUM VAN DE NETHERLANDS REFORMED CONGREGATIONS

Op 20 mei jl. mocht ons Curatorium een student toelaten tot de Theologische School, namelijk **dhr. H. de Leeuw**. Hij is 26 jaar, gehuwd en vader van één kind. Hij is diaken in de gemeente van Fort Macleod, Alberta (Canada). Het gezin zal van de zomer naar Grand Rapids (U.S.A.) verhuizen, alwaar de opleiding gevestigd is.

De studenten G. Bron en J.J. Witvoet zijn bevorderd naar het tweede leerjaar. Student E. Maljaars is bevorderd naar het derde leerjaar en heeft bevoegdheid ontvangen om een stichtelijk woord te spreken in de gemeenten.

De Psalmist dichtte: "De HEERE heeft grote dingen bij ons gedaan; dies zijn wij verblijd" (Psalm 126:3). Iets hiervan mochten we ervaren tijdens onze vergadering op 20 mei jl. De Heere geve ons dat we Hem oprecht erkentelijk mochten zijn, in het bijzonder omdat er nu vier studenten mogen zijn wat nog nooit gebeurd is sinds het ontstaan van ons kerkverband. Dat onder ons de gebeden om Zijn onmisbare zegen over onze Theologische School zich mochten vermenigvuldigen, die onze docenten - ds. P. van Ruitenburch, ds. A.H. Verhoef en ds. C. Vogelaar - en onze studenten niet kunnen ontberen.

Het Curatorium van de Netherlands Reformed Congregations

Ds. J. den Hoed, praeses

Ds. H.D. den Hollander, scriba

Kerkdiensten

ZONDAG 7 JUNI 2015

Aagtekerke 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Amsterdam-Noord 10.00 uur (bev.ambtsdr.) ds. G. Heijkamp; Apeldoorn 10.00 uur ds. B. van der Heiden en 17.30 uur (H.D.) ds. A. Schot; Arnhem 10.00 (H.A.) en 16.00 uur (H.A.) ds. J.S. van der Net; Barendrecht 10.00 uur ds. L. Terlouw en 16.00 uur stud. H. Brons; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Bodegraven 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Borssele 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. A.H. Verhoef; Boskoop 9.30 uur ds. H. Paul en 16.30 uur ds. J. Driessen; Brakel 15.00 uur ds. W.J. Karels; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 uur ds. J. Driessen; Den Helder 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Deventer 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dirksland 15.00 uur ds. E. Bakker; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede 18.30 uur stud. W.A. Zondag; Eindhoven 16.00 uur ds. P. Mulder; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. J. van Laar; Enter 17.00 uur ds. K. Boeder; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 15.30 uur ds. W. Harinck; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. W. Silfhout; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippo; Haamstede 10.00 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Herkingen 10.00 (H.A.) en 14.30 uur ds. C. Harinck; Hoogvliet 16.30 uur ds. L. Terlouw; Houten 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. S.W. Janse; Katwijk aan Zee 10.00 en 17.00 uur ds. G.J.N. Moens; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. G.J. Baan; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 19.00 uur ds. G. Clements; Meeuwen 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Meliskerke 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 19.00 uur ds. G.J. Baan; Melissant 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Middelburg-Zuid 9.30 uur stud. H. Brons en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 15.30 uur (H.D.) ds. J.W. Verweij; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. J.W. Verweij en 19.00

uur ds. W. Visscher; Nieuwerkerk 15.30 uur (openbel.) ds. J. van Belzen; Nieuwe-Tonge 14.30 uur ds. G. Pater; Nijkerk 19.00 uur ds. B. Labee; Nisse 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Oostburg 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Oostvoorne 10.00 en 18.00 uur stud. M.H. Schot; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 12.00 (H.D.) en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Ouddorp 14.30 uur stud. M.H. Schot; Oude-Tonge 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Poederloijen 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Poortugaal 15.30 uur ds. A. Verschuure; Puttershoek 19.00 uur ds. L. Terlouw; Rheden 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rijssen-Noord (in de Zuiderkerk) 11.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.00 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 9.30 uur (H.D.) ds. M. Golverdingen; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur ds. M. Joosse; Rotterdam-Centrum 10.00 en 15.30 uur stud. W.A. Zondag; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. J. Mijnders en 18.00 uur ds. A. Verschuure; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 19.15 uur ds. H. Hofman; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scheveningen 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Sint Annaland 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 10.00 uur ds. A.J. Gunst en (Te Hoogvliet) 16.30 uur ds. L. Terlouw; Sprang-Capelle 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. K. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermaalens 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Veen 14.30 uur ds. M. Karens; Vlaardingen 19.00 uur ds. M. Golverdingen; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur stud. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Wierden 18.30 uur ds. A. Schreuder; Woerden 18.30 uur ds. B. van der Heiden; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. A.J. de Waard; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 uur ds. A. Verschuure; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 9 JUNI 2015

Beekbergen 19.30 uur ds. P. Melis; Ede 19.30 uur ds. D. de Wit; Hoofddorp 19.45 uur ds. P. Mulder; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. A.H. Verhoef; Krabbendijke 19.30 uur ds. A. Verschuure; Leerdam 19.30 uur ds. J. Schipper; Oosterend 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Oostvoorne 19.30 uur ds. M. Mondria; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. G. Beens;

Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. F. Mulder; Scherpenisse 19.30 uur (afscheidsdienst) ds. E. Bakker; Uddel 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Urk 19.30 uur ds. G. Bredeweg.

WOENSDAG 10 JUNI 2015

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 14.00 uur (huw.bev.) ds. W. Silfhout; Dirksland 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Hilversum 19.45 uur ds. A.P. Baaijens; Kruiningen 19.30 uur (voor de zending) ds. K. Boeder; Lisse 15.00 uur ds. G. Heijkamp en 19.00 uur (intrededienst) ds. G.J.N. Moens; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. C. Hogchem; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. J. van Belzen; Puttershoek 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Rijssen-West 19.30 uur ds. J. van Laar; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. A. Schot; Soest 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Vlaardingen 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Waardenburg 0.00 uur (voor de zending) ds. G. Hoogerland; Wageningen 19.30 uur stud. M.H. Schot; Zwijndrecht 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Zwolle 19.30 uur ds. B. van der Heiden.

DONDERDAG 11 JUNI 2015

Apeldoorn 19.30 uur (voor de zending) stud. M.T. Al-Chalabi; Barendrecht 19.30 uur (voor de zending) ds. S. Maljaars; Berkenwoude 19.30 uur ds. M. Mondria; Boskoop 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Kootwijkerbroek 14.15 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Leiderdorp 19.00 uur (huw.bev.) ds. J.S. van der Net; Meeuwen 19.30 uur (openb. bel.) ds. M. Karens; Naaldwijk 19.45 uur (H.D.) ds. L. Terlouw; Nieuwerter Aa 19.45 uur ds. J. van Laar; Nijkerk 19.30 uur ds. G. Pater; Ouddorp 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Ridderkerk 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. B. Labee; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. van Manen; Spijkenisse 19.45 uur ds. J.W. Verweij; Yerseke 14.15 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

VRIJDAG 12 JUNI 2015

Kruiningen 14.30 uur (huw.bev.) ds. G. Bredeweg; Middelburg-Centrum 14.15 (huw.bev.) uur ds. J.M.D. de Heer.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 7 JUNI 2015

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (aangepaste dienst) evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 17.00 uur evang. G. v.d. Breevaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Met ontroering heeft de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam-Centrum kennis genomen van het overlijden van zijn oud-ouderling

Ds. J. Mol

in de leeftijd van 93 jaar.

Van januari 1965 tot en met medio oktober 1965 heeft hij onze gemeente met de hem geschonken gaven, in alle trouwheid mogen dienen.

De Heere gedenke zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en de verdere familie in dit grote verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, M. Bal, preses
W.J. Schot, scriba

Rotterdam, 22 mei 2015

Met ontroering hebben wij, gemeente en kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Hardinxveld-Giessendam, er kennis van genomen dat de Heere op Zijn tijd uit dit leven heeft weggenomen en uit vrije gunst in Zijn rust opgenomen, onze oud-herder en leraar

Ds. J. Mol

in de leeftijd van 93 jaar.

Van 17 september 1969 tot 13 januari 1974 heeft hij onze gemeente met de hem geschonken genade en gaven mogen dienen.

De Heere gedenke zijn vrouw, de kinderen, de kleinkinderen en de verdere familiebetrekkingen in dit voor hen grote verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens gemeente en kerkenraad, ds. W.J. Karels, preses
C.A. Blom, scriba

Hardinxveld-Giessendam, 22 mei 2015

Gedenkt uw voorgangers, die u het Woord Gods gesproken hebben; en volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst hunner wandel.

Hebreeën 13:7

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Werkendam heeft met ontroering kennisgenomen van het overlijden van haar geliefde oud herder en -leraar

Ds. J. Mol

op de leeftijd van 93 jaar.

Met niet aflatende inzet, grote trouw en liefde heeft hij onze gemeente van 15 januari 1986 tot aan zijn emeritaat, op 31 maart 1992, mogen dienen.

De eeuwigheid zal openbaren welke vruchten zijn ambtelijke bediening in onze gemeente heeft mogen uitwerken.

De Heere gedenke en trooste mevrouw Mol, de kinderen, klein- en achterkleinkinderen in dit smartelijke verlies. De God aller vertroosting sterke hen door Zijn gunst en genade.

Namens de kerkenraad: ds. M. Karens, preses
J.A. de Ron, scriba

Werkendam, 22 mei 2015

Gedenkt uw voorgangers, die u het Woord Gods gesproken hebben; en volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst hunner wandel.

Hebreeën 13:7

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Meeuwen heeft met droefheid kennisgenomen van het overlijden van zijn geliefde oud consulent

Ds. J. Mol

In de leeftijd van 93 jaar.

Gedurende enkele jaren mocht hij in het verleden onze gemeente als consulent dienen. De eeuwigheid zal de vrucht van de prediking openbaren.

De Heere gedenke en trooste mevrouw Mol, de kinderen, klein- en achterkleinkinderen in dit smartelijk verlies en heilige deze roepstem aan hun en ons aller hart.

Namens de kerkenraad: P. de Graaff, preses
J. Evertse, scriba

Meeuwen, 22 mei 2015

Rust en ontspanning in de prachtige Eifel! Ruime appartementen te huur. Inl.: 0049 6594 258990 en www.huizesolagrati.nl

Te huur: **1 pers. huisje in buitengebied.** V.a. 1 aug. Kijk op www.rijnwaard-waardenburg.nl of bel voor info: 06-53933283.

Te huur op **Bergzicht, Ommen, luxe, ruim chalet**, 8 pers. Bezet week 30-32. www.zalmenhuis.nl, 06-51781723

Aan de hbo-opleiding van de CGO is met ingang van het cursusjaar 2015-2016 plaats voor een docent

Vakdidactiek Godsdienst

Van de te benoemen docent wordt verwacht dat hij/zij de Bijbel en de Drie formulieren van Enigheid onderschrijft en behoort tot de Gereformeerde Gemeenten.

Informatie over deze vacature kunt u vinden op de website: www.cgo.nu
Telefonische inlichtingen: W.M. van der Wilt, directeur hbo-opleiding. Tel. 010-4510560.
Sollicitaties met c.v. kunt u tot uiterlijk 25 juni richten aan de directeur.
E-mail: wmvanderwilt@cgo.nu

Aankomend **student zoekt kosthuis of eventueel kamer** in de omgeving van Delft. Met ingang van half augustus D.V. Tel. 06-42395186.

Zeeland: welkom op onze gezellige **boerderijcamping Bruinisse**. 7-pers. SAFARITENT / stacaravans. Veel mogelijkh. voor kinderen, wif. Ook stalling! www.dewelblok.nl tel. 0111 - 48 25 23.

TE HUUR in **SPRANG-CAPELLE:** (Wendelnesseweg) ruime vrijstaande woning. Tel. 06-22542552.

Vakantie Oostenrijk: Te huur: luxe Chalet en Appartementen 2-9 pers., in omg. Saalbach-Hinterglemm / Zell am See. Info: 0180-322181 / 06-51166845

Te huur: De Klomp-Veenendaal, nabij het station: 1 woonkamer en 1 slaapkamer voor zichzelf, gebruik van keuken, wc en douche (gedeeld met 3 personen). Vanaf 1 aug. 2015. Voor werkende of studerende dame. Tel: 0318 574570.

De Valk/Wekerom: mooie omgeving van **bos, heide en zandverstuiving**, rustig gel. gez. ing. vak. won., **slaapkamer BG** (evt. tijdelijk). Tel. 0318 461624.

Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen? Voor € 495,- all-in per week staat uw **stacaravan in Oostenrijk** klaar. Nederlandstalige kerkdiensten en animatieteam voor jong en oud. Info: www.es-vakanties.nl of bel: 055 3030083.

AMBTSKLEDING...

Klämar's
FASHION

's-Gravenstraat 63
4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl
www.klamarsfashion.nl

ADVIES AAN HUIS MOGELIJK!

ZIJ HEBBEN U HARD NODIG

Breng 20 juni tijdens de landelijke zendingsdag in Gorinchem een bezoek aan de stand van EVGG en lever (een kopie van) deze bon in. Elke 15e persoon die de vragen juist heeft beantwoord, ontvangt een prachtige harp-cd van Stephan Qualm!

- Hoeveel buitenkerkelijken zijn toegetreden tot de Gereformeerde Gemeenten in 2014?
 7 14 29
- Hoeveel kerkgebouwen telt Nederland ongeveer?
 10.000 7.000 4.000
- In 1958 rekende 75% van de Nederlanders zich tot een kerkgenootschap, in 1980 was dit gedaald tot 50%. Hoeveel procent van de Nederlanders rekende zich anno 2012 tot een kerkgenootschap?
 50 30 10

EVANGELISEREN DOEN WE SAMEN!

Steunt u het werk van EVGG al? Word donateur via evgg.nl/steunen of geef een gift via NL57 INGB 0000628912 t.n.v. Evangelisatie GG te Woerden.

Doe mee met
onze QUIZ!

Psalmzangavond met bovenstem

Grote Kerk Terneuzen
D.V. zaterdag 6 juni 2015

Orgel: Peter Wildeman
Leiding/meditatie: Ds. H. H. de Haan

Aanvang: 19.30 uur - entree: vrij
Collecte voor St. Hudson Taylor

RelatieSuite

samen verder

Relatieversterking Relatieverbetering Persoonlijke coaching
RelatieSuite werkt vanuit een Bijbelse visie

www.relatiesuite.nl (0341) 820 006

ZEELAND, 's Gravenpolder:
kindvriendelijke woning, 4-6 pers.,
dichtbij grote speeltuin. Week 33+34.
0113 269395 / kbenjert@gmail.com

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop
www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper 010-458 31 12
J. Kooijman 0182-58 39 32

Capelle a/d IJssel Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Van de Velde

PRAKTIJK VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

In uw leven kunnen er situaties ontstaan waardoor u ondersteuning nodig heeft. Wij verlenen hulp bij bijvoorbeeld:

- » Relaties (problematiek)
- » Mediation
- » Schuldhulpverlening
- » Werk en inkomen
- » Psycho-sociale hulpverlening

Wij verlenen hulp vanuit een reformatorische visie.

Neem vrijblijvend contact met ons op:

Carel Fabritiuslaan 45 | 4401 SB Yerseke
T. 06 -30883277 | info@praktijkvandevelde.nl
www.praktijkvandevelde.nl

De geriefelijke **pastorie in Kalamazoo, MI, USA**, kan door predikanten (met familie) die drie zondagen kunnen besteden in onze gemeente, gratis betrokken worden. Voor meer informatie neem contact op met Jan Vergunst: johnv88@juno.com

Praktijk den Uijl
biedt hulp vanuit een Bijbelse visie aan kinderen, jongeren en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

Praktijk den Uijl

psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Pieter Heykoop zorgt voor VADERDAG

2 NIEUWE BLADMUZIEK:

Ps. 46 – Ps. 85

NIEUWE CD:

Eén dag is in Uw huis mij meer...

Samenzang vanuit vissersdorp Arnhemuiden
Organist: Pieter Heykoop

Verkrijgbaar vanaf D.V. 8 juni bij:
www.pieterheykoop.nl

Bed en Breakfast Jacolina

Ontspannen en genieten, in de Betuwe. Rustgevende omgeving, uitstekende verzorging.
www.benb-jacolina.nl

OMMEN: 4-6 pers. vak.woning in bosrijke omgeving.

Kijk op www.boomblauwtje.nl

Dagbesteding
In eigen sfeer

De Betuwehof Zorg
Dagbesteding ouderen - Achterberg

contact: Bert of Julia Hak
tel: 0317 -6 18 18 0
info@betuwehof.nl
www.betuwehof.nl

RST
Zorgverleners

Kraamzorg

“Die eerste kraamdagen vergeet ik nooit meer”

Kraamzorg door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **huishoudelijke hulp en verpleging & verzorging**

Cursus Godsdienst onderwijs al 40 jaar aktueel

Welkom op de A/B- cursus

De A-cursus start op D.V. zaterdag 5 september 2015

- Belangstelling voor Bijbelse vakken? Dan bent u (jij) hartelijk welkom in Goes, Dordrecht, Amersfoort, Kampen en Rijssen. Een waardevolle cursus op 20 ochtenden.

De A-cursus start ook op donderdagavond 10 september in Gouda

- Op de avonden worden telkens twee vakken gegeven. De jaarcursus omvat 30 avonden.

De B-cursus start op zaterdag 5 september

- Locaties: Goes, Dordrecht, Amersfoort en Rijssen en op donderdag 10 september in Gouda.

Kosten: € 240,= reductie voor studenten en echtparen met één inkomen. Boekenlijst: www.cgo.nu

Welkom op de C-cursus

De C-cursus is een verdiepingscursus met de vakken Bijbelkunde, Dogmatiek en Ethiek.

- In Gouda worden de lessen op 12 donderdagavonden gegeven door B.S. van Groningen, ds. J. Schipper en N. van Steensel.
- In Goes worden de lessen gegeven op 9 zaterdagochtenden door ds. J. M. D. de Heer, ds. C.J. Meeuse en drs. J. van Mourik.

Kosten: € 175,=

Welkom op de Institutie cursus

De Institutie cursus wordt het komende cursusjaar in Gouda gegeven door H. van Dam, ma.

- Van de cursisten wordt verwacht dat ze beschikken over Calvijn's Instituut, vertaald door dr. C.A. de Niet
- De lessen worden gegeven op 11 lesavonden van 19.15 – 22.00 uur. Start: 10 september 2015.

Kosten: € 165,=

Alvast noteren

Dit jaar wordt de cursus afgesloten op zaterdag 13 juni in de Elimkerk te Capelle aan de IJssel.

- Opening om 10.00 uur. Naast de diplomering zal ds. A. Moerkerken het onderwerp inleiden: 'De witte bladzijde – tussen Oude en Nieuwe Testament.'

Jubileumbijeenkomsten

- Op vrijdag 4 september zijn er twee jubileumbijeenkomsten: 's Middags in de St. Jan in Gouda. Ontmoeting voor oud-cursisten, studenten en docenten. Dr. C. R. van den Berg hoopt een referaat te houden over 'Guido en de glazen zee'. Rondleiding in groepen. Aansluitend maaltijd in de kerk. Kosten € 29,50. Opgave: secretariaat@cgo.nu
- 's Avonds om 19.30 uur Jubileumbijeenkomst in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Gouda. Sprekers: ds. A. Schreuder en ds. G. Clements.

Speciale cursus voor onderwijsgeevenden

De CGO biedt een speciale cursus voor leerkrachten en docenten.

- De cursus wordt gegeven op 12 zaterdagochtenden in Goes en in Zwolle. Vakken: Bijbelkunde, Lessen uit Calvijn's Instituut en Dogmatiek.
- In Goes worden de lessen gegeven door drs. J. van Mourik, drs. P.A.J. Jacobse en ds. D.W. Tuinier
- In Zwolle worden de lessen gegeven door dhr. N. Stam, ds. A. Schot en ds. A. Schreuder.

Kosten: € 260,=

Leergang Israël

Opnieuw een cursus in samenwerking met het Deputaatschap voor Israël.

- De lessen worden de komende cursus gegeven op 8 donderdagavonden in Gouda en Apeldoorn.
- De cursisten kunnen rekenen op boeiende lessen door Israël-deskundigen over Judaïsme: de Oudtestamentische profetieën, de Messiasverwachting, de kerk en Israël, Joodse gebruiken en feesten.

Start 10 september in Gouda en 17 september in Apeldoorn om 19.15 uur.

Kosten € 125,=

Leergang Evangelisatie

Een nieuwe cursus in samenwerking met het Deputaatschap Evangelisatie.

- De lessen worden de komende cursus gegeven op 6 donderdagavonden in Gouda.
- In 12 lessen zullen deputaten en evangelisten les geven over Evangelisatie in bijbels-gereformeerd perspectief. Wat betekent evangeliseren in onze tijd? Hoe leggen we contacten? In gesprek met onkerkelijken en moslims.
- De cursus start op D.V. donderdag 10 september om 19.15 uur.

Kosten € 85,=

Opgave cursussen

Voor alle cursussen is opgave mogelijk via de website van de CGO:

www.cgo.nu

Inhoudelijke informatie bij de directeur:

jh.mauritz@cgo.nu of bij: secretariaat@cgo.nu

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

Op jouw dag... ...stijlvol gekleed!

Bij den Engelsman & van Driel
ga je stralend de deur uit.

Maak een afspraak
zodat privacy is
gegarandeerd

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland - Tel. (0166) 65 24 90
maandag gesloten, vrijdagavond koopavond

www.denengelsmanenvandriel.nl

T.H. 6 pers. vakantiehuis op de Hofstee NUNSPEET. V.a. € 150,-.
Juni en juli nog vrij Tel. 0488491523.
www.vakantiehuisnunspeet.blogspot.nl

Nog enkele weken te huur in Nunspeet, 2/4 pers. chalet, v.a.g.v.
Info: www.anneroos-nunspeet.nl
of tel. 0341-750380.

Andante is verhuisd!

Ons nieuwe adres is Industrielaan 26, Veenendaal

ANDANTE -orgelcentrum-

Uw dealer van
**Johannus
Monarke
Content
Domus**

In onze winkel is een ruim assortiment
bladmuziek aanwezig (ook klavar).

www.andanteorgels.nl
tel. 0318 50 50 63

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Tel.: (0318) 526641

Bgg.: (06) 53638114

24 uur per dag bereikbaar

Buurtlaan West 26

3905 JR Veenendaal

Wij verzorgen uitsluitend begrafenissen
www.wegenaar.nl

VAN STAVEREN

Begrafenisverzorging

Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar, in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Voor Verantwoorde Boeken!

www.derooboeken.nl

078-6124081

SHG biedt u passende zorg

Uitgaande van de
Gereformeerde Gemeenten in
Nederland biedt de SHG zorg
die aansluit bij uw manier van
leven. Bijbelse normen en
waarden vormen daarin de basis
voor uw en onze
dagelijks levenshouding en
mediagebruik.

Kraamzorg

Bel 0187 - 48 91 73

b.g.g. 0342 - 49 21 55
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
en van 13.00 - 15.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Thuiszorg

Bel 0166 - 65 26 05

ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteuren: ds. B. Labee, ds. C. Neele

Meditaties

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsen 131,
2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam

tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk
donderdag vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.

De Saambinder-abonnementen te
Woerden.

Abonnementsprijzen
(bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 13,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aan-
sprakelijkheid betreffende de inhoud van
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Wat is uniek aan de Bijbel met uitleg?

Het zal vrijwel niemand ontgaan zijn: eind vorige week verscheen de Bijbel met uitleg. Meer dan 130 mensen -uit zes verschillende kerken binnen de gereformeerde gezindte- hebben in verbondenheid deze uitgave mogen voltooien. Wat is zo bijzonder aan deze uitgave?

Statenvertaling met toelichting

De vertrouwde Statenvertaling vormt de basis van deze uitgave. Vertrouwd, maar vooral ook betrouwbaar. Want natuurlijk is ook dit een 'vertaling' vanuit de grondtalen waarin de Heere Zijn Woord heeft gegeven. Maar het is een bijzonder zorgvuldige overzetting uit het Hebreeuws en Grieks. Bij deze vertrouwde en betrouwbare vertaling willen we in het heden en in de toekomst zo graag blijven. De vertaling zoals de GBS die al jaren verzorgt.

Helaas blijkt dat woorden en uitdrukkingen voor jongeren (en ouderen) bijna niet meer verstaanbaar zijn. Om enkele voorbeelden te noemen: 'En ik zal een bete broods langen, dat gij uw hart sterkt' (Gen. 18:5a), 'Hij zal mij afsnijden als van den drom' (Jes. 38:12m), 'Die in de poort zitten, klappen van mij' (Ps. 69:13a) en 'om deszelfs zwakheids en onprofijtelijsheids wil' (Hebr. 7:18b). Daarom geeft deze Bijbel met uitleg bij zo'n moeilijk(e) woord/uitdrukking een korte omschrijving in een aparte kolom. Daarnaast is voor elke Bijbeltekst (soms twee of drie samengenomen) een korte, eenvoudige omschrijving gegeven onderaan de pagina. Ook begint elk Bijbelboek met een overzicht waarin opgenomen is - indien bekend - wie het geschreven heeft en *wanneer*. Een kort overzicht van de indeling en de bijzonderheden ontbreken niet. Tussen de tekst zijn 'kaders' opgenomen waarin uitleg gegeven wordt over zaken zoals terafims, het hallel, de wijnstok, Gog en Magog, enzovoort.

Beeldmateriaal

Behalve de (belangrijke) tijdlijnen zijn prachtige plaatjes opgenomen. Soms zijn dat illustraties bij de tekst zoals een tent van

Kedar, een 'baar' der zee, de Olijfberg, Gethsémané, het Meer van Galiléa of een ramshoorn. Op andere plaatsen zijn er afbeeldingen van een oude kleitablet, een opgegraven restant van Babel of andere archeologische vondsten. Rond-uit bijzonder zijn de meer dan 200(!) unieke landkaartjes die de geschiedenissen uit Gods Woord plaatsen in het land van de Bijbel of daarbuiten.

Berijmde Psalmen en belijdenisgeschriften

Uniek zijn ook de omschrijvende woorden die te vinden zijn onder de berijmde Psalmen. Heel veel onbekende woorden die we soms gedachteloos zingen, krijgen uitleg. Ook de vele uitleggende woorden onder de belijdenisgeschriften zijn waardevol. De Heidelbergse Catechismus, Nederlandse Geloofsbelijdenis en Dordtse Leerregels worden daarmee hopelijk dichterbij gebracht.

Van harte hopen we dat dit unieke project tot zegen mag zijn voor jongeren (en ouderen). Daarbij zijn we niet afhankelijk van deze uitgave maar wél van de toepassende werking van Gods Geest. Met het bekende vers zingen we daarom: 'HEER', ai, maak mij Uwe wegen, door Uw Woord en Geest, bekend'.

VRAAG?

Heb jij/ hebt u ook een vraag? U kunt vragen mailen naar b.labee@klikSAFE.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal. Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie. Alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers volgt publicatie in De Saambinder. Graag wel wat geduld.